

تابیتی با آتی

abcBourse.ir

@abcBourse_ir

مراجع آموزش بورس

بازنشر 8

abcBourse.ir

@abcBourse_ir

مراجع آموزش بورس

بازنشر :

شرکت بورس کالای ایران
(سهامی عام)

قاتی قاتی با آتی

تألیف:

احمد رضایی

ناشر:

شرکت بورس کالای ایران

شمارگان:

۵۰۰۰ نسخه

انتشار:

تابستان ۱۳۹۰

abcBourse.ir

@abcBourse_ir

مرجع آموزش بورس

بازنشر ۸

فهرست مطالب

صفحه

مدون

۵	پیشگفتار
۷	قرارداد آتی چیست؟
۸	تاریخچه شروع معاملات آتی
۱۰	قرارداد آتی چگونه معامله می شود؟
۱۲	اساس تعیین قیمت معاملات آتی چگونه است؟
۱۲	وظیفه بورس کالا در معاملات چیست؟
۱۴	بورس در این میان چه جایگاهی دارد؟
۱۳	ویژگی کالاهای پذیرفته شده در بورس چیست؟
۱۳	نکات مهمی که قبل از انجام معاملات آتی باید دانست چیست؟
۱۵	ریسک معاملات چه معنایی دارد؟
۱۶	با توجه به ریسک معاملات به چه دلیل معاملات آتی مورد نیاز است؟
۱۶	آیا معاملات آتی (Futures) خطر دارد؟
۱۹	بازار آتی نقدشوندگی بالاتر دارد یعنی چه؟
۲۰	معامله گران در بازار آتی چه کسانی هستند؟
۲۱	آیا بازار آتی فقط با وجود خریدار و فروشنده رونق می گیرد؟
۲۳	چگونه می توان در بورس کالا بعنوان یک معامله گر شروع به فعالیت کرد؟
۲۳	مراحل اجرایی این معاملات چگونه میباشد؟
۲۵	فرآیند معاملات آتی شامل بخششای زیر است
۲۶	آیا انجام معاملات در بورس هزینه ای دارد؟
۲۷	مراحل انجام خرید و فروش یک مشتری را بیشتر توضیح دهید؟
۲۷	ثبت سفارش خرید و فروش مشتری
۲۸	در مشخصات قرارداد آتی چه چیزهایی مهم است؟
۳۰	واریز وجه تضمین اولیه توسط مشتریان
۳۱	در سفارشات ارائه شده توسط مشتری به کارگزار موارد زیر اعلام می گردد
۳۴	اتفاق پایاپایی یعنی چه؟
۳۵	تسویه معاملات از طریق اتفاق پایاپایی

تاتی تاتی با آتی

۳۶	تعیین قیمت تسویه ✓
۳۶	انجام محاسبات روزانه ✓
۳۷	تهیه گزارشات ✓
۳۷	واریز به حساب معاملات آتی ✓
۳۸	اخطاریه وجه تضمین اولیه ✓
۳۹	بازار جبرانی ✓
۴۰	برداشت از حساب ✓
۴۰	تسویه نقدی ✓
۴۱	تحویل کالا در فرادردهای آتی ✓
۴۲	فرآیند تحویل کالا ✓
۴۳	آیا مشتری در جریان این معاملات مشمول جریمه می شود? ✓
۴۴	چرا معامله گران در تالار بورسها لباس رنگی می پوشند? ✓
۴۴	چگونه می توان کارگزار بورس کالا شد? ✓
۴۵	تفاوت بین بازار های نقدی و آتی چیست? ✓
۴۹	لیست کارگزاران مجاز در معاملات آتی؟ ✓

پیش‌گفتار

این کتابچه برای آشنایی شما خواننده عزیز با بازار نوین معاملات آتی (Futures) به زبانی ساده نگاشته شده است. خوانندگان توجه داشته باشند که معاملات آتی برای افراد حرفه‌ای است و افراد عادی مدامی که با پیچیدگی‌های این ابزار معاملاتی آشنایی کامل پیدا نکرده اند، بهتر است وارد این گونه ابزارهای معاملاتی نشوند. ناگفته نماند که امروزه ابزار آتی و اختیار نقش ارزنده‌ای در اقتصاد و صنعت کشور ایفاء می‌کند و کمک بزرگی به تولیدکنندگان، مصرفکنندگان و سرمایه‌گذاران عمده کالاهای بورس بوده و گروه مذکور هر کدام به فراخور وضعیت خود می‌توانند در این بازار کسب سود نمایند. برای آشنایی بیشتر با قراردادهای آتی می‌توانید به سایت www.ime.co.ir بخش قراردادهای آتی مراجعه کنید.

احمد پسر پانزده ساله‌ای بود که در خانواده‌ای متوسط زندگی می‌کرد. بسیار باهوش و بلندپرواز بود و در مدرسه به عنوان یکی از شاگردان ممتاز شناخته می‌شد. او نه تنها در مدرسه بلکه در بیرون از مدرسه هم آرام و قرار نداشت و از بیکاری و تنبیلی هم بیزار بود. از سال گذشته با شروع تعطیلات تابستان به این فکر افتاده بود که سه ماهه تعطیلی تابستان وارد بازار سرمایه شده و درآمدی کسب نماید تا هم کمک خرج خانواده باشدو هم خرج تحصیلش را در آورد.

امسال پس از پایان سال تحصیلی و در آغاز تعطیلات تابستان برای پیدا کردن کار روزنامه‌ای خرید و ناگهان چشمش به جمله‌ای افتاد که سخت وی را تحت تأثیر قرارداد و کنجکاویش را برانگیخت. آن جمله این بود:

«حجم و ارزش معاملات آتی در بورس کالای ایران افزایش یافت»

احمد که همیشه بدنبال پیشرفت در کار و زندگی بود، با خود گفت: هر طور که شده باید بدانم کار بورس کالا چیه و افزایش حجم معاملات آتی یعنی چی؟ فردای آنروز بسوی شرکت بورس کالا شتافت و وارد بورس شد ولی نمی‌دانست چگونه و از چه کسی بایستی اطلاعات بگیرد. لذا در حالی که بدنبال یک فرد آگاه می‌گشت چشمش به تبلوئی افتاد

که روی آن نوشته شده بود «کارگزاری...»

دل را به دریا زد و با کمی تردید درب اتاق را زد و پیرمردی مهربان را رو بروی خود یافت. با دیدن پیرمرد ناگهان آرامشی لذت بخش وجودش را فراگرفت، انگار پیرمرد را سالها می‌شناسد و به خود گفت او همان کسی است که

دستش را خواهد گرفت.

نمی‌دانست چه بگوید پیرمرد که در حال خواندن روزنامه بود رو به احمد کرد و گفت: کاری داری پسرم بیا بنشین... پیرمرد سفارش چای داد. دقیقه‌ای در سکوت گذشت، پیرمرد به آرامی و با چهره‌ای که لبخند زیبایی بر آن نقش بسته بود به احمد گفت: لابد آمدی با بورس آشنا شوی پسرم اگر سوالی داری من در خدمت شما هستم. هر سوالی به ذهن‌ت رسید، راحت باش بپرس ولی من هم در لابه لای سوالات تو مطالب دیگری برایت می‌گویم که شاید اصلاً نشنیده‌ای به شرطی که خوب گوش بدھی. احمد که حالا دیگر آرام تر از قبل شده بود و تشنۀ اطلاعات بود، پرسید: آقا ببخشید دیروز در روزنامه دیدم که نوشته بود: « حجم و ارزش معاملات آتی در بورس کالا افزایش یافت» می

خواهم بدانم معاملات آتی یعنی چه؟ آیا اصلاً شخصی چون من می‌تواند به این معاملات وارد شود؟ چگونه می‌توانم وارد معاملات بورس شوم؟ اصلاً بورس کالا یعنی چه؟...

پیرمرد به میان حرفهایش دوید و گفت مثل اینکه خیلی عجله داری یکی یکی پسرم بذار اول جواب سوال اولت را بدھم!

قرارداد آتی (Futures) چیست؟

قراردادی است که فروشنده براساس آن متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کنند بفروشد و در مقابل

طرف دیگر قرارداد متعهد می شود آن کالا را با آن مشخصات خریداری کند و برای جلوگیری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می شوند مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بگذارند و متعهد میشوند متناسب با تغییرات قیمت آتی

این وجه تضمین را تعديل کنند و اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را به عنوان اباحه تصرف در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سرسیید با هم تسویه کنند

معاملات آتی از چه زمانی راه اندازی شد؟

تاریخچه معاملات آتی واقعاً جالبه!!

تاریخچه شروع معاملات آتی

در سال ۱۸۴۸ در شیکاگو تولیدکنندگان گندم برای فروش محصولات خود نیاز به بازاری داشتند تا معاملات نقدی را انجام دهند یعنی گندم بدنه و در عوض پولش را بگیرند.

به تدریج کشاورزان (فروشنده‌گان) و دلالان (خریداران) تصمیم به نوعی تعهد جهت دریافت وجه نقد خود در آینده گرفتند و زمینه معاملات آتی^۱ را پایه‌ریزی کردند بدین معنی که: تولیدکننده موافقت می‌کرد که محصول خود را به خریدار در تاریخ آینده (تاریخ تحویل کالا) با قیمت توافق شده بفروشد.

در این راستا کشاورز از قبل می‌دانست که وجه خود را دریافت خواهد نمود

۱- Futures Contract

و دلال نیز از قیمت کالا با خبرمی شد و این معامله برای هر دو طرف معامله سودمند بود. زیرا خیال طرفین از تغییرات قیمتی در آینده آسوده می شد. بنابراین این نوع قراردادها به سرعت رایج گردید و حتی این قراردادها قبل از تاریخ تحويل چندین بار دست به دست می شدند.

اگر دلالی احساس می کرد نیازی به گندم ندارد، قرارداد خود را به فردی که گندم نیاز داشت می فروخت، مشابه آن نیز، تولیدکننده‌ای که قصد عدم تحويل گندم را داشت مسئولیت تحويل واقعی گندم را می توانست به دیگری منتقل کند.

قیمت قرارداد بستگی به وضعیت و حرکت قیمت گندم و سیستم عرضه و تقاضا در بازار داشت.

این قراردادها با اندکی تغییرات به سرعت تبدیل به ابزاری حمایتی برای طرفین معامله در شرایطی که بازار برخلاف انتظار آنها حرکت می کرد، گردید. مثلاً در شرایط بد آب و هوا، افرادی که قرارداد فروش گندم منعقد کرده‌اند، علاقه‌مند هستند، قراردادهای ارزشمند خود را بدلیل کاهش عرضه

گندم، نگه دارند، برخلاف آن، چنانچه تولید مازاد بر تقاضا باشد، ارزش قراردادهای فروش نیز کاهش می یابد. به علاوه، این وضعیت، معامله گرانی را که قصد خرید و فروش گندم جهت تحويل فیزیکی را نداشته و صرفاً بعنوان پذیرش ریسک قیمت

گندم و کسب سود وارد معامله شده‌اند نیز تغییر می‌کند. در نتیجه معامله به شکل قراردادهای آتی، به دلیل وجود مزایای فراوان در

آن باعث ورود کالاهای دیگر نیز به این بازار شد و زمینه‌ای را ایجاد کرد که شکل قراردادهای آتی منظم و قانونمند شدند و به دنبال آن بورس شیکاگو (CBOT) در سال ۱۸۴۸ در آمریکا شکل گرفت.

در ایران آذرماه ۱۳۸۴ را می‌توان به عنوان سرآغاز جشن بلوغ بازار سرمایه قلمداد کرد زیرا در آن تاریخ طبق تصویب مجلس شورای اسلامی بر اساس قانون جدید بازار سرمایه که لایحه آن توسط دولت محترم به مجلس تقدیم شد، طبق ماده یک (بند یازدهم) معاملات اوراق مشتقه منجمله قراردادهای آتی کالا در بورس شکل قانونی پیدا نمود و مراجع تعقیل عظام نیز قبل از دولت و مجلس بر اساس استفتایات اخذ شده مجوز لازم را تنفیذ نموده بودند.

بطورکلی بازارهای کالایی در دنیا به دو دسته تقسیم می‌شود:

- ۱- بازار نقدی که کالا در آن بصورت نقدی مورد داد و ستد قرار می‌گیرد.
- ۲- بازار مشتقه^۱ که بازاری است که در آن ابزارهای مالی مبتنی بر تعهد خرید و فروش مورد داد و ستد قرار می‌گیرد.

قرارداد آتی چگونه معامله می‌شود؟

جوهره یک قرارداد آتی قیمت تعیین شده در هنگام عقد قرارداد و مقدار کالای مورد معامله است. طرفین معامله متعهد به تحويل کالا و پرداخت وجه در تاریخی مشخص در آینده می‌شوند. قرارداد آتی در بورسها مورد داد و ستد قرار گرفته و شرایط قراردادها از پیش تعیین و استاندارد آن نیز تعریف شده است.

در معاملات آتی ابتدا کالایی با قابلیت نقد شوندگی بالا به عنوان دارائی پایه پذیرش

^۱- Derivatives

شده و سپس مشخصات قرارداد آتی بروی آن تعیین و تصویب می‌گردد.
نقد شوندگی یعنی چه؟

نقد شوندگی یعنی اینکه آنقدر تعداد فروشنده‌گان و خریداران در بازار زیاد هستند که اگر هر زمان خواستی قرارداد خودت رو بفروشی یا قرارداد یک فروشنده رو بخری همیشه یک فروشنده در بازار باشه که به اون بفروشی یا از اون بخری.

۱- دوره گشایش که خود شامل دو دوره است:

(الف) دوره پیش گشایش: در صورت اجرا، این دوره از ساعت ۱۰ صبح آغاز و در ساعت ۱۵:۰۰ به اتمام می‌رسد. بعد از اتمام دوره پیش گشایش حراج تک قیمتی اجرا می‌گردد.

(ب) حراج تک قیمتی: عملکرد این حراج بدین صورت است که از بین قیمت‌های موجود در صف خرید و فروش که امکان انطباق با یکدیگر را دارند قیمتی را انتخاب می‌نماید که بر اساس آن بیشترین حجم معاملات در بازار امکان پذیر باشد و تمامی سفارشات ممکن را به آن قیمت با یکدیگر انطباق داده و از صف خارج می‌نماید.

۲- دوره حراج پیوسته:

عملکرد این حراج بدین صورت است که سفارشات خرید و فروش به ترتیب با اولویت قیمتی و سپس زمانی برای مشتریان در صف خرید و فروش قرار می‌گیرند و هر زمان قیمت خرید و فروش به

یکدیگر برسند و یا قیمت خرید از فروش بالاتر باشد در همان لحظه معامله انجام می‌شود.

اساس تعیین قیمت معاملات آتی چگونه است؟

قیمت قرارداد آتی یک کالا در بورس از طریق تعامل نیروهای عرضه و تقاضا در بازار طی یک جلسه معاملاتی بطور شفاف و آزاد تعیین می‌گردد. لازم به ذکر است که انتظارات مشتریان نسبت به شرایط کسب و کار در بازار، تغییرات قیمتی، تعدیلات فصلی و ... نیز علاوه بر عوامل عرضه و تقاضای بازار نقش مهمی را در تعیین قیمت ایفا می‌کنند. همچنین عوامل دیگری مثل شرایط تولید، عرضه محصولات جانبی، وجود محصول نهائی در بازار، در دسترس بودن نیروی کار، میزان موارد مصرف کالای موردنظر، حمل و نقل، نرخ بهره و هزینه فرصت سرمایه مشتریان بازار نیز نقش مهمی را در تعیین قیمت‌های آتی ایفاء می‌کنند.

وظیفه بورس کالا در معاملات چیه؟

در اصل بورس تضمین‌کننده کلیه معاملات انجام گرفته است بورس به افراد در خصوص اتخاذ موقعیتهای معاملاتی توصیه خاصی نمی‌کند، بلکه مسئولیت بورس، ایجاد و توسعه یک بازار امن، شفاف و

قانونمند است که مشتریان بتوانند در آن با حداقل هزینه‌های اطلاعاتی، مبادلاتی و معاملاتی نیازهای گوناگون خود در بازار را تامین نمایند. تمام بورسها دارای قوانین منظم و مدون می‌باشند و از هویت و موقعیت معاملاتی افراد باخبر هستند. افرادی که قوانین بورس را رعایت ننمایند،

متحمل جریمه یا مشمول مجازاتهای دیگر خواهد شد.

ویژگی کالاهای پذیرفته شده در بورس چیست؟

در بورس کالا اقلام مختلف کالایی نظیر فلزات ، کالاهای کشاورزی ، محصولات

صنعتی، معدنی و حتی در

بورس‌های مدرن سهیمه آلوگی قابل معامله و پذیرش هستند به شرط اینکه استانداردها و شرایط مورد نظر بورس را کسب نمایند. لذا ویژگی اصلی کالاهای بورسی احراز شرایط استاندارد بورس جهت معامله می‌باشد که این شرایط شامل کیفیت کالا، نحوه تحويل، اندازه قراردادها ، کارمزدها، جریمه‌ها و ... می‌باشد.

نکات مهمی که قبل از انجام معاملات آتی باید دانست چیست؟

انجام معامله آتی دارای ریسک است :

معامله آتی دارای ریسکهای مالی بالقوه‌ای است لذا باید شناخت کافی نسبت به این ابزار قبل از شروع معاملات وجود داشته باشد.

سرمایه گذار قبل از شروع معامله باید به نکات زیر توجه نماید :

✓ اهداف خود را معین نماید.

✓ حضور در بازار معاملات آتی را در درازمدت بنگرد.

✓ اتخاذ تصمیم معامله در این بازار نیاز به اندیشیدن در حوزه‌های اقتصادی گوناگون، توجه به عوامل اقتصادی و تحلیلهای زیر بنائی دارد.

بورس در این میان چه جایگاهی دارد؟

بورس محلی شفاف و امن جهت روپارویی عوامل عرضه و تقاضای بازار کالاهای گوناگون است که کلیه داد و ستدہای خریداران و فروشندهان در آن توسط بورس تضمین می‌گردد.

قراردادها در بورس به شکل استاندارد بوده و قیمتها مربوط برای تمام کسانی که وارد بازار می‌شوند یکسان است.

کشف قیمتها در بورس به شکل سیستم حراج پیوسته توسط کارگزارانی که عنوان نماینده مشتریان معامله می‌نمایند به دور از هر گونه دخالت انسان و صلاحیت خاصی به طور کاملاً آزادانه و خودکار از طریق سیستمهای الکترونیکی شکل می‌گیرد.

این سیستم حراج منجر به ایجاد و پذیرش همگانی به عنوان قیمت مرجع در خصوص کالای مورد معامله گردیده و این فرآیند به کشف قیمت معروف است. تمام شرکت‌کنندگان در قرارداد آتی با مشخصات کیفی، کمی و شرایط یکسان تحويل کالا روبرو هستند. مثلاً طبق قرارداد آتی سکه طلا که هم‌آکنون در بورس کالا معامله می‌شود، سکه مورد معامله باید ضرب آخرین سال یعنی سال ۸۶ باشد و اندازه قرارداد سکه ۱۰ عدد است یعنی سکه ضرب سایر سالها پذیرفتی نیست و یا فروش یا تحويل مقداری کمتر از ۱۰ سکه امکان پذیر نبست فقط ۱۰ یا مضری از ۱۰ مورد قبول است.

- ✓ شناخت بازار جهت بهره برداری مناسب از فرصتهای موجود
- ✓ بازارهای آتی فرصتهای زیادی را برای سرمایه‌گذار ایجاد می‌نماید که سرمایه‌گذار از آن فرصتها کسب درآمد می‌نماید ضمن آنکه معامله در این بازار نیاز به تحمل ریسک نیز دارد.

ریسک معاملات چه معنایی دارد؟

اگر خیلی ساده بگوییم ریسک یعنی وجود ناطمینانی نسبت به شرایطی که در آینده بروز می‌کند و ریسک معاملات بدین معناست که معامله‌گر با یک سری احتمالات نسبت به قیمتها، شرایط بازار و ... مواجه است و لذا با توجه به اینکه معاملات آتی دارای اثرات اهرمی نیز هستند و سود و زیان این نوع معاملات نسبت به معاملات نقدی سنگین‌تر است، مشتریان باید نسبت به این موضوع اطلاع کافی را داشته و به همین خاطر قبل از شروع معاملات آتی که سود و زیان قابل توجهی در آن وجود دارد، بایستی بیانیه‌ریسک را امضا نمایند. معاملات آتی از آن دسته از معاملاتی هستند که هم می‌توانند به عنوان ابزاری جهت از بین بردن ریسک موجود در بازار نقدی مورد استفاده قرار گیرند و هم به عنوان ابزاری جهت پذیرش ریسک ذاتی بازار و سرمایه‌گذاری برای کسب سود بکار می‌روند بنابر این بیانیه ریسک باید قبل از انجام

معامله توسط مشتری امضاء شود.

با توجه به ریسک معاملات به چه دلیل معاملات آتی مورد نیاز است ؟

۱. پوشش دادن ریسک قیمت کالاها برای طرفین معامله.
۲. جلوگیری از سیر نزولی قیمت‌های فروش کالا برای فروشنده.
۳. ثبیت قیمت معاملاتی کالاها و تولیدات برای فروشنده‌گان و مصرف کنندگان.
۴. جلوگیری از سقوط قیمت مواد اولیه یا موجودی انبار.
۵. سهولت دریافت وام از بانکها با نرخ رقابتی برای مشتریان معاملات آتی.

آیا معاملات آتی (Futures) خطر دارد؟!

معاملات آتی خطر ندارد. معامله گرانی خطرناک اند که معامله آتی را نمی‌شناسند ولی وارد معامله آتی شده‌اند. روش تسویه را نمی‌دانند و با چگونگی پوشش ریسک آشنائی ندارند. از این رو مناسب است معامله گران قبل از هر چیز با معاملات آتی آشنا شوند.

معاملات آتی، چه منافعی برای معامله گران دارد؟

به سوال خوبی اشاره کردی، پس حالا تعدادی از منافع بازار آتی را برایت بازگو می‌کنم:

۱- مدیریت نمودن ریسک معامله به طریق پوشش دادن (Hedging)

در معاملات آتی سرمایه‌گذاران میتوانند از قرار گرفتن

دارایی‌هایشان در معرض نوسانات قیمت بازار جلوگیری نمایند و با خرید و فروش به موقع قراردادهای آتی، زیان خود را کاهش داده یا از آن جلوگیری نمایند.

۲- استفاده از منافع اهرم مالی (Leverage)

معامله قرار دادهای آتی در برگیرنده مقدار زیادی ریسک است و به معامله‌گران فرصت بدست آوردن سودزیادی را نیز می‌دهد. معامله‌گر با یک سپرده اولیه اندک، میتواند معادل ارزش دارایی را کنترل کند.

۳- کمک به کشف قیمت

تقابل عرضه و تقاضا در بازار منجر به کشف قیمت می‌گردد از این‌رو به دلیل حجم بالای اینگونه معاملات، قیمت‌های عادلانه و شفاف از این بازار استخراج می‌گردد و نهایتاً این شرایط به نفع تولید کننده و مصرف کننده خواهد بود.

۴- امکان نقدشوندگی زیاد قرارداد آتی در دست معامله‌گر (Short Selling)

در قرار دادهای آتی برای اینکه سرمایه گذار قادر به فروش قرارداد آتی باشد نیاز به مالک بودن آن کالا یا دارایی معین ندارد، بلکه با عمل پیش فروش (Short Selling) میتواند یک قرارداد آتی را در بازار بفروشد و در صورت نیاز به تحويل، آنرا از بازار فیزیکی تهیه نماید.

۵- تضمین معاملات توسط اتاق پایاپایی بورس

اتاق پایاپایی هر بورس نقش مهمی را

جهت تضمین عملکرد مالی قرار دادهای آتی معامله شده در بورس ایفاء می‌کند و بعنوان پشتوانه قابل اطمینان برای طرفین معامله (خریدار و فروشنده) در اجرای سالم معاملات آتی در بورس می‌باشد. بدین صورت که ریسک طرف مقابل را حذف می‌کند و در حقیقت اتاق پایاپای هر بورس در مقابل خریدار نقش فروشنده و در مقابل فروشنده نقش خریدار را ایفاء می‌کند و از این جهت کلیه قراردادهای آتی معامله شده در بورس را تضمین نموده و سرمایه‌گذاران از این جهت اطمینان خاطر حاصل می‌نمایند.

۶- سرعت نقدشوندگی (Liquidity)

با ورود معاملات آتی در بورس سرعت نقدشوندگی در بازار و نیز نقدینگی در بازار افزایش می‌یابد و سرمایه‌ها بصورت جهت دار به بورس باز می‌گردد.

۷- استاندارد شدن قرار دادهای

کلیه قراردادهایی که در بورس معامله می‌شوند، باید استانداردهای لازم را دارا باشند و در کلیه بورس‌ها واحد پذیرش و استاندارد کالا فعالیت دارند که محصولات را از نظر کمیت و کیفیت با استاندارد تعريف شده توسط بورس تطبیق می‌دهند. بنابراین محصولاتی که وارد بورس می‌شوند به قرارداد استاندارد تبدیل می‌شوند.

۸- هزینه‌اندک معاملات

مطالعات نشان داده است که معاملات آتی هزینه‌های معادل یک دهم هزینه معاملات سهام را دارد. پائین‌ترین اختلاف بین قیمت خرید و فروش مربوط به بهای تنوع معاملات است.

منظور از جمله: بازار آتی قدرت

نقد شوندگی بالائی دارد، یعنی چه؟

بازار آتی دو شکل دارد:
(Liquid Market) بازار فعال
(Illiquid Market) بازار
غیرفعال

بازار معامله آتی فعال : (Market)

اختلاف قیمت خرید و فروش در این بازار بسیار کم است بنابراین اگر تعداد خریداران و فروشنده‌گان در بازار آتی زیاد باشند و بطور فعال در بازار با یکدیگر به رقابت بپردازند، اختلاف قیمت بین خرید و فروش کم خواهد شد.

بازار معامله آتی غیر فعال (Illiquid Market) :

به بازاری گفته می‌شود که خریداران و فروشنده‌گان کمی در آن فعال باشند و اختلاف قیمت خرید و فروش و شناور بودن قیمت‌ها در آن زیاد است. یکی از مهمترین نکات موفقیت بورس‌های آتی، این است که دولتها کمترین دخالت را در بورس نموده تا قیمت‌ها بدون دخالت مصنوعی به سطح واقعی خود برسند.

خب، پسرم امیدوارم تا اینجا به خوبی با معاملات آتی آشنا شده باشی. حالا چایی تو نوش جان کن تا بقیه اش را برایت بگویم.

معامله گران در بازار آتی چه کسانی هستند؟

سه دسته معامله گر در بازار آتی وجود دارد:

✓ پوشش‌دهنده‌گان ریسک (Hedger)

✓ معامله گران در دو بازار بطور همزمان (Arbitrageur)

✓ سرمایه‌گذاران / معامله گران (Speculator)

پوشش‌دهنده‌گان ریسک

آن دسته از فعالان بازار که هدف آنها از ورود به بازار آتی پوشش ریسک است، بنام «هِجرها» خوانده می‌شوند هجینگ بدین دلیل انجام می‌شود که ریسکهای مرتبط با تغییر قیمت یک دارائی را کاهش دهد. اکثر نهادهای تجاری مانند تولیدکنندگان، معامله گران، عمدده فروشان و خردده فروشان که در بازارهای کالا معامله می‌نمایند، از بازارهای مشتقه بمنظور پوشش دادن ریسک کاری خود استفاده می‌نمایند.

هِجینگ: پوشش ریسک (مفهوم هجینگ) یعنی چه؟

منظور از هجینگ داشتن یک موقعیت معاملاتی در بازار آتی برخلاف موقعیت معامله گر در بازار نقدی است و هدف حضور او در بازار آتی کاهش یا محدود نمودن ریسکهایی است که از تغییرات قیمت بوجود می‌آید.

مفهوم آربیتراژر و نقش آن در بازار آتی چیست؟

آربیتراژر معامله گری است که با انجام معامله در دو یا چند بازار کالا که دارای نرخهای متفاوتی هستند، سود می‌برد و فعالیت او هیچگونه ریسکی در برندارد زیرا معامله او در آن بازارها بطور همزمان است. لذا شخص آربیتراژر قرارداد معاملاتی خود را در یک بازار سود آور ثبت و همزمان وارد بازارهای

دیگر می شود . سرمایه گذاری در یک بازار آتی کالا ، باید اینگونه باشد که قیمت آتی کالا مساوی با قیمت نقدی کالا بعلاوه هزینه های اضافی کالا برای تاریخ تحويل کالا در آینده باشد ، در غیر اینصورت فرصت های آربیتراژری گران تمام می شود .

سرمایه گذاران در بورس کالای ایران چه کسانی هستند ؟

مهمترین سرمایه گذارانی که در بورس به معامله می پردازند معروف به ریسک پذیران هستند، این افراد بصورت معامله گر یا تاجر هم شناخته می شوند . آنان با پیش بینی خود از قیمتها در آینده وارد معامله آتی شده

و سود می برنند . برخی موقع ضرر نیز شامل آنها خواهد شد . بنابراین یک ریسک پذیر در بورس اگر پیش بینی نماید در آینده قیمت های کالا افزایش می باید دست به خرید قرارداد آتی می زند و اگر پیش بینی نماید قیمتها رو به کاهش دارند هم اکنون نسبت به فروش قرارداد آتی اقدام می نماید .

بنابراین لغت تاجر یا معامله گر در بورس بهترین واژه برای سرمایه گذارانی است که بصورت فردی یا شرکتی مبادرت به معامله آتی در بورس می نمایند.

آیا بازار آتی فقط با وجود خریدار و فروشنده رونق می گیرد ؟
خیر ! گروه های دیگری هم در این بازار

فعال‌اند که بازار ساز نامیده می‌شود. نقش بازارسازان در معاملات آتی بسیار مهم است.

وجود بازارسازان در رونق بخشیدن به معاملات ضروری است و حضور آنان در بورسها بسیار چشمگیر است. چنانچه در بازار خریداران زیادی باشند و فروشنده‌ای نباشد و بازار در حالت توقف بسر برد در این وضعیت نقش بازارساز این است که بصورت فروشنده وارد بازار شده و بازار را رونق می‌دهد.

بازارسازان هم می‌توانند افراد حقیقی و هم حقوقی مثل بانکها، بیمه‌ها و نهادها و موسسات سرمایه‌گذاری باشند. نحوه عملیات بازارسازان می‌تواند بصورت حرله‌ای فقط روی یک کالا باشد.

بازارسازان در اکثر بورسها حضور داشته و حضور آنان در بازار آتی باعث رونق معاملات می‌گردد. مثلاً چنانچه سرعت معاملات (liquidity) در بازار متوقف شود این گروه باعث حرکت بازار می‌شوند.

چنانچه فروشنده‌ای در آن بازار نباشد و یا بر عکس آن، در اینجا بازارساز وارد معامله شده و قیمت می‌سازد و معامله گران بدنبال او حرکت خواهند کرد. بنابراین بازارسازان به سمت وسوی قیمت بازار، کار نداشته بلکه برای فعال کردن بازار وارد عمل می‌شوند. هر معامله‌ای که بازار ساز انجام می‌دهد از اول تا پایان باید ضبط شود. بازارسازها باید در جهه بندی شوند. آنان حق بستن بازار را ندارند بازار ساز تلاش می‌کنند بازار را از بی‌نظمی درآورد او با خرید و فروش خود در بازار مانع از افزایش یا کاهش بی‌رویه قیمت‌ها می‌شود.

هر مؤسسه مالی می‌تواند بعنوان بازار ساز وارد معامله شود. بورس هر موقع لازم بداند می‌تواند قرارداد با بازار ساز را لغو نماید البته بورسها بر روی عملیات بازار سازان نظارت می‌نمایند تا چنانچه از انجام وظایف قانونی خود تخطی کردن قرارداد آنها را لغو نمایند و عمل خلاف آنان را به اطلاع عموم خواهند رساند.

**چگونه می‌توان در بورس کالا
عنوان یک معامله‌گر شروع به
فعالیت کرد؟**

البته معامله‌گران در بورس‌های جهانی از لایه‌های مختلفی تشکیل می‌شوند که ساده‌ترین آنها به شرح زیر است:

کلیه شرکت‌های حقوقی و حقیقی می‌توانند به شکل‌های

زیر به عنوان معامله‌گر در بورس فعالیت نمایند:

۱- فقط به عنوان عضو معامله‌گر تالار

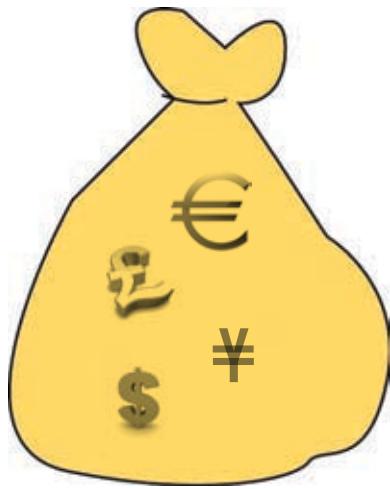
۲- فقط به عنوان عضو اتاق پایاپایی

۳- هم به عنوان عضو معامله‌گر در تالار و هم به عنوان عضو اتاق پایاپایی مشروط به موافقت بورس و داشتن شرایط لازم که بعداً اعلام خواهد شد. معامله‌گران باید از نظر قانونی دارای حسن سابقه در بازار سرمایه و برخوردار از دانش کافی در زمینه معاملات آتی باشند.

چنانچه پس از ورود معامله‌گر به معاملات در بورس ثابت شود عضو مذکور دارای شرایط لازم نبوده و یا در تعهدات خود قصور ورزیده، بورس از ادامه فعالیت وی جلوگیری بعمل خواهد آورد.

ولی فعلاً در بورس کالای ایران کارگزاران به نمایندگی از طرف مشتریان معامله می‌نمایند.

**خیلی عالی بود؟! حال که با ریسک و مفاهیم اولیه معاملات آتی آشنا
شدم مرا حل اجرایی این معاملات چگونه می‌باشد؟**
به نکته خوبی اشاره کردی. درباره معاملات آتی اصطلاحات و مفاهیمی

وجوددارد که بترتیب به آن اشاره می‌کنم:

دوره قرارداد: مدت زمانی است که یک قرارداد در آن مورد معامله قرار می‌گیرد، به عنوان مثال دوره قرارداد برای قراردادهای آتی سکه بهار آزادی در شرکت بورس کالای ایران دو ماهه است.

دوره تحويل: دوره زمانی است که اگر یک معامله‌گر با موقعیت تعهدی باز وارد آن شود، ملزم به انجام فرآیند تحويل است.

تاریخ سرسید یا انقضا: تاریخی است که در قرارداد آتی به عنوان زمان سرسید ایفای تعهد تعیین می‌گردد.

اندازه قرارداد: حجم قرارداد عبارتست از تعداد قراردادهایی که در طی روز بین معامله گران خرید و فروش می‌شود، مثلاً چنانچه ۱۰ قرارداد کاتد مس توسط یک مشتری خردباری شود و همان تعداد قرارداد (۱۰ قرارداد) توسط یک فروشنده عرضه شود، حجم کل قرارداد در بورس مساوی با ۱۰ قرارداد اعلام و محاسبه می‌شود.

وجه تضمین: مبلغی است که به عنوان سپرده یا ودیعه ضمانت اجرا از هر دو طرف معامله دریافت می‌شود، تا در موقعی که هر یک از طرفین معامله از ایفای تعهدات خود امتناع نماید، مورد استفاده قرار گیرد.

معمولًاً در بورس‌های مختلف بین ۵ تا ۱۵ درصد ارزش کالای مورد معامله وجه تضمین می‌باشد و بدین ترتیب، طرفین معامله با مبالغ ودیعه نسبتاً کمی وارد معامله‌ای با ارزش بالا می‌شوند که به این موضوع خاصیت اهرمی گفته

می شود. مثلا در بورس کالای ایران که وجه تضمین حدوداً ۱۰ درصد می باشد، فرد می تواند با پرداخت ۱۰ درصد ارزش واقعی دارایی پایه قرارداد خرید یا فروش منعقد نماید.

تسویه روزانه: در انتهای روز انعقاد قرارداد، سود و زیانی که از محل تغییرات قیمت ایجاد می شود، محاسبه و بین حساب های معامله گران منتقل می شود، که به آن تسویه روزانه گفته می شود. فرض کنید، یک قرارداد آتی

سکه، تحويل اسفند ۱۳۹۰، با پرداخت مبلغ پنج میلیون ریال به عنوان وجه تضمین اولیه مورد معامله قرارگرفته و در انتهای هر روز قیمت تسویه روزانه این قرارداد تعیین می گردد، اگر چنانچه قیمت تسویه روزانه این قرارداد پنج میلیون ویکصد هزار ریال تعیین شود، در انتهای آن روز وجه تضمین اولیه از پنج میلیون ریال به پنج میلیون ویکصد هزار ریال افزایش خواهد یافت.

تحویل کالا : در انتهای قرارداد در صورت عدم خنثی نمودن قرارداد، بطور طبیعی قرارداد منجر به تحويل می شود که بورس مسئول و محور اصلی جهت اجرای تعهدات طرفین در نظر گرفته می شود و طرفین معامله ملزم به ایفای تعهدات خود می باشند.

فرایندهای معاملات آتی شامل بخش های زیر است:

- ✓ ثبت نام مشتری
- ✓ ثبت سفارشات خرید و فروش مشتری

- ✓ واریز وجه تضمین اولیه توسط مشتریان
- ✓ انطباق و انجام معامله در تالار معاملات الکترونیکی
- ✓ تعیین قیمت تسویه
- ✓ انجام محاسبات روزانه
- ✓ تهییه گزارشات روزانه
- ✓ واریز به حساب
- ✓ دریافت از حساب
- ✓ تسویه نقدی
- ✓ تحويل کالا

آیا انجام معالات در بورس هزینه‌ای در بردارد؟

بله، این هزینه با عنوان کارمزد شامل موارد زیر می شود:

۱- کارمزد بورس :

هزینه‌ای است که مشتری بمنظور انجام سفارش یک قرارداد آتی (خرید/ فروش) به بورس پرداخت می‌نماید و در هر بورس طبق مقررات و شرایط کشور مربوطه تعیین می شود .

۲- کارمزد کارگزار:

هزینه‌ای است که مشتری بابت انجام سفارش خود (خرید/ فروش) به کارگزار پرداخت می‌نماید .

این مبلغ می‌تواند طبق نظر کارگزار کمتر از مبلغ تعیین شده توسط بورس نیز از مشتری اخذ شود .

۳- کارمزد نظارت:

مبلغی است که توسط نهاد ناظر(سازمان بورس و اوراق بهادار) اخذ می شود کمتر از سایر کارمزد هاست.

لطفاً مراحل انجام خرید و فروش یک مشتری را بیشتر توضیح

۳- کارمزد نظارت:

مبلغی است که توسط نهاد ناظر(سازمان بورس و اوراق بهادر) اخذ می شود و کمتر از سایر کارمزد هاست.

لطفاً مراحل انجام خرید و فروش یک مشتری را بیشتر توضیح دهید؟

ثبت سفارش خرید و فروش مشتری

پس از ثبت نام مشتری و تعریف قراردادهای آتنی در سیستم امکان ثبت سفارش خرید / فروش مشتری توسط کارگزاری فراهم می شود که طی مراحل زیر انجام می شود:

مشتری از طریق بورس (سایت اطلاع رسانی و یا رسانه های دیگر) قراردادهای آتنی قابل معامله در بورس و مورد علاقه خود را شناسایی می نماید.

طبق فرم سفارش خرید / فروش مشتری درخواست خود را به طریقی (تلفنی یا مراجعه حضوری) در اختیار کارگزار قرار می دهد.

کارگزار سفارش را پس از بررسی اولیه در سیستم نرم افزاری ثبت می کند. این سفارش می تواند بلافضله پس از ورود در سیستم فعال شود و یا در زمان مورد نظر توسط کارگزار ثبت کننده فعال شود.

سفارش های ثبت شده توسط کارگزار قابل ویرایش و حذف نیز می باشد.

در مشخصات قرارداد آتی

محدوده زمانی قراردادهای آتی از قبل تعیین شده‌اند و این قراردادها فقط در آن محدوده زمانی مشخص شده قابل معامله مجدد می‌باشند که این دوره معاملاتی به دوره تحویل منتهی می‌گردد. در هر روز کاری یک جلسه معاملاتی سیستم معاملاتی ثبت و قابلیت معامله و رقابت را پیدا می‌کند.

معاملاتی حداقل سه روز کاری قبل از اولین روز معاملاتی از طریق سایت رسمی بورس اطلاع‌رسانی می‌گردد. در اولین روز معاملاتی پیش از گشاش بازار، اطلاعات قرارداد در نحوه تحویل کالا، نحوه تسویه، وجه تضمین، جرمیمه‌ها، کارمزدها و غیره می‌باشد، که از طریق اطلاعیه

مشخصات مهم قرارداد شامل مواردی از قبیل کیفیت کالای مورد معامله، کمیت، تاریخ تحویل، محل تحویل، تاریخ انقضای قرارداد، نحوه تحویل کالا، نحوه تسویه، وجه تضمین، جرمیمه‌ها، کارمزدها و غیره می‌باشد.

مشخصات قرارداد آتی سکه بهار آزادی طرح امام (د)

سکه طلای تمام بهار آزادی طرح امام خمینی (رد)	قرارداد آتی پذیرش شده
۱۰ سکه	اندازه قرارداد آتی
براساس استاندارد بانک مرکزی با عیار ۹۰۰ در هزار با وزن ۸/۱۳۳ گرم	استاندارد تحویل
ماههای اردیبهشت، تیر، شهریور، آبان، دی، اسفند (حداکثر دوره قرارداد یک ساله است)	ماه قرارداد آتی
حداکثر تا (٪ ۳/-) با توجه به قیمت تسویه روز قبل	حدنوسان قیمت روزانه
از تاریخ مندرج در اطلاعیه معاملاتی قرارداد تا ۵ روز قبل از پایان ماه قرارداد	دوره معاملات
از اولین روز کاری پس از آخرین روز معاملات تا پایان قرارداد	تاریخ تحویل
اتفاق پایپایی بورس یا محلی که توسط بورس تثبین می‌گردد	محل تحویل
۱۰۰۰ ریال برای هر سکه (۱۰۰۰۰۰ ریال برای هر قرارداد)	حداقل تغییر قیمت سفارش
تضامین اولیه با توجه به فرمول محاسباتی زیر اخذ خواهد شد که با توجه به آن تضامین طی زمان ثابت نبوده و به صورت پویا در حال تغییر خواهد بود. مبنای محاسبه وجه تضمین در این فرمول میانگین موزون قیمت‌های تسویه در کلیه سرسیلهای قراردادهای آتی دارایی پایه مربوطه تعیین شده است. اگر وجه تضمین محاسبه شده بر اساس فرمول ذیر طی ۵ روز کاری متواتی بزرگتر یا باطن ۱۵ روز کاری متوالی کوچکتر از وجه تضمین جاری باشد، وجه تضمین باید بر اساس فرمول ذیر تعدیل شود:	وجه تضمین اولیه
$A = \left(\frac{B}{C} \right) + 1 \times C$	
A: وجه تضمین اولیه محاسباتی B: میانگین موزون قیمت‌های تسویه در کلیه سرسیلهای قراردادهای آتی دارایی پایه مورد نظر C: پانصد هزار ریال	

ی چه چیزهای مهم است؟

در اردیبهشت باشد موسوم به قرارداد اردیبهشت می‌باشد. همچنین هر جلسه معاملاتی از دوره های معاملاتی گوناگونی تشکیل می‌گردد که در هر یک سیستم معاملاتی بر اساس دستورالعمل تعريف شده اجرا می‌شود.

باشد بدین معنی است که قرارداد مذکور تا آن تاریخ اعتبار دارد و بعد از آن تاریخ دیگر قابل معامله نمی‌باشد و باید مراحل تحويل را مطابق آیینه نامه معاملات طی نماید. قراردادها معمولاً با ماه انقضای خود شناخته می‌شوند، لذا قراردادی که تاریخ انقضای آنها

معاملات آتی از ساعت ۱۰ صبح تا ۶ عصر می‌باشد. قراردادها پس از پایان دوره تعیین شده وارد فرآیند اجرای تحويل شده و پس از آن به شکل نقدي و فیزیکی تسويه می‌گردد مثلاً چنانچه تاریخ انقضای یک قرارداد بیست و ششم آبان ماه اعلام شده

حداکثر حجم هر سفارش	حداکثر تا ۱۰ قرارداد	ردیل برای هر سکه واحد قیمت	کارمزد معاملات	کارمزد تسويه و تحويل	ساعت معامله	نماد کالا	اسخاصل حقوق: ۱۰۰٪ قرارداد، ۵۰٪ موقعيتهای تمدیی باز	سقف مجاز موقعیتهای معاملاتی باز	مهلت ادائی گواهی آمادگی تحويل
۱۰,۰۰۰ ریال بورس و ۴۰,۰۰۰ ریال کارگزار و ۱۰,۰۰۰ ریال سازمان بورس و اوراق بهادر از بابت معامله هر قرارداد	۵۰,۰۰۰ ریال بابت هر قرارداد	از شبیه الی چهارشنبه از ساعت ۱۰ الی ۱۸ و پنجشنبه ها از ساعت ۱۱ الی ۱۳	MM) GCMMYY	۱۰۰٪ سرمایه ثبتی شرکت و محدود به	۱۳	GCMMYY	۱۰۰٪ معادل اشخاص حقیقی و قابل افزایش تا ۱۰٪ سرمایه ثبتی شرکت و محدود به	۱۰۰٪ سقف مجاز موقعیتهای معاملاتی باز	از شبیه الی چهارشنبه از ساعت ۱۰ الی ۱۸ و پنجشنبه ها از ساعت ۱۱ الی ۱۳
۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت	۱۰,۰۰۰ ریال بابت هر سکه واحد قیمت
الف) حسب مواد ۴۱ و ۴۲ از دستورالعمل اجرایی قرارداد آتی جزویه عدم ادائه گواهی آمادگی تحويل از طرف دارندگان موقعیت تمدیی باز خرید و فروش بمیزان یک درصد ارزش کل قرارداد بر اساس قیمت تسويه آخرین روز معاملاتی قرارداد آتی می‌باشد. (ب) جزویه عدم ادائه رسیده اینجا از طرف مشتریان فروشنده یک درصد ارزش قرارداد بر اساس قیمت تسويه آخرین روز معاملاتی است که به نفع خریدار کسر میگردد. همینین در صورتی که قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسويه آخرین روز معاملاتی بیشتر باشد تقاضا این دو نوخ به نفع مشتری خریدار از فروشده اخذدمی-گردد. (ج) جزویه عدم ادائه گواهی از طرف دارندگان بر اساس قیمت تسويه آخرین روز معاملاتی از طرف مشتریان خریدار، یک درصد ارزش قرارداد می‌باشد که به نفع فروشنده از حساب مشتری خریدار کسر می‌گردد و چنانچه قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسويه آخرین روز معاملاتی کمتر باشد تقاضا این دو نوخ به نفع مشتری فروشنده از خریدار اخذ میگردد. (د) در تمامی موارد فوق کارمزد تسويه و تحويل هر دو سر معامله به نفع بورس از مشتری تکوں کننده دریافت خواهد شد.	حواله ها	سایر شرایط	مبنای تحويل کالا سکه ضرب آخرین سال می‌باشد. امکان تحويل کالا برای سکه های ضرب شده سایر سال هایه بغير از سکه ضرب آخرین سال، براساس پرمیوم تعیین شده نوسط بورس وجود دارد. مجموع موقیت های معاملاتی باز کل بازار برای این قرارداد حداکثر به میزان مجموع سکه های طالی تمام بهار آزادی طرح امام خمینی (ره) ضرب شده می‌باشد.	مبنای تحويل کالا سکه ضرب آخرین سال می‌باشد. امکان تحويل کالا برای سکه های ضرب شده سایر سال هایه بغير از سکه ضرب آخرین سال، براساس پرمیوم تعیین شده نوسط بورس وجود دارد. مجموع موقیت های معاملاتی باز کل بازار برای این قرارداد حداکثر به میزان مجموع سکه های طالی تمام بهار آزادی طرح امام خمینی (ره) ضرب شده می‌باشد.					

واریز وجه تضمین اولیه توسط مشتریان

مطابق آئین نامه و مقررات مصوب قبل از شروع زمان معاملات در تالار مشتری خریدار و فروشنده باید وجه تضمین اولیه (معادل ۱۰ درصد مبلغ قرارداد) خود را از طریق کارگزاری به حساب بورس (حساب در اختیار) واریز نماید. کارگزار براساس سفارش خرید/فروش مشتری میزان وجه تضمین اولیه لازم را محاسبه و به اطلاع مشتری می‌رساند.

مشتری جهت انجام معامله در بازار قراردادهای آتی می‌باشد یک حساب در اختیار نزد یکی از بانکهای عامل تسویه این معالات باز نماید. در حال حاضر بانک‌های عامل تسویه در معاملات قراردادهای آتی دو بانک سامان و ملت

دهید؟

ثبت سفارش خرید و فروش مشتری

پس از ثبت نام مشتری و تعریف قراردادهای آتی در سیستم امکان ثبت سفارش خرید/فروش مشتری توسط کارگزاری فراهم می‌شود که طی مراحل زیر انجام می‌شود: مشتری از طریق بورس (سایت اطلاع رسانی و یا رسانه‌های دیگر) قراردادهای آتی قابل معامله در بورس و مورد علاقه خود را شناسایی می‌نماید.

طبق فرم سفارش خرید/فروش مشتری درخواست خود را به طریقی (تلفنی یا مراجعة حضوری) در اختیار کارگزار قرار می‌دهد.

کارگزار سفارش را پس از بررسی اولیه در سیستم نرم افزاری ثبت می‌کند. این سفارش می‌تواند بلافضله پس از ورود در سیستم فعل شود و یا در زمان مورد نظر توسط کارگزار ثبت‌کننده فعل شود.

سفارش‌های ثبت شده توسط کارگزار قابل ویرایش و حذف نیز می‌باشد.

واریز وجه تضمین اولیه توسط مشتریان

مطابق آئین نامه و مقررات مصوب قبل از شروع زمان معاملات در تالار مشتری خریدار و فروشنده باید وجه تضمین اولیه (معادل ۱۰ درصد مبلغ قرارداد) خود را از طریق کارگزاری به حساب بورس (حساب در اختیار) واریز نماید.

کارگزار براساس سفارش خرید / فروش مشتری میزان وجهه تضمین اولیه لازم را محاسبه و به اطلاع مشتری می‌رساند.

مشتری جهت انجام معامله در بازار قراردادهای آتی می‌بایست یک حساب در اختیار نزد یکی از بانکهای عامل تسویه این معالات باز نماید. در حال حاضر بانک‌های عامل تسویه در معاملات قراردادهای آتی دو بانک سامان و ملت می‌باشند.

استرداد وجهه مشتری در صورت کسب سود مشروط به انجام معامله معکوس بوده و مشتری حق طلب کردن آن را مادامی که موقعیت خود را باز نگه داشته است، ندارد.

مشتری مبلغ وجهه تضمین اولیه را از طریق کارگزاری به حساب اختصاصی معاملات آتی نزد بورس واریز می‌نماید.

فیش واریزی توسط مشتری به کارگزار ارائه می‌شود.

کارگزار مقدار وجهه تضمین اولیه مشتری خود را در سیستم ثبت می‌کند تا مشتری امکان معامله در زمان فعالیت تالار را داشته باشد. وجهه تضمین اولیه مشتری در ابتدای فعالیت تالار معاملات بررسی می‌شود تا در سیستم به مشتری اجازه فعالیت داده شود.

در سفارشات ارائه شده توسط مشتری به کارگزار موارد زیر اعلام میگردد :

الف) مقدار کالا چقدر است ؟

ب) ماه قرارداد چیست ؟
 ج) مبلغ قرارداد چیست ؟
 لذا کارگزار طبق شرایط فوق معامله را برای مشتری انجام می دهد . چنانچه مشتری در سفارش خود قیمت را تعیین ننماید ، کارگزار معامله را به بهترین قیمت بازار انجام می دهد که به آن (Market Order) میگویند .
 بعلاوه مشتریان به کارگزاران اعلام می نمایند معامله را با شرایط معین مورد درخواست آنها انجام دهند مثلاً :

۱) انجام سفارش معاملاتی مشتری

در لحظات پایانی رینگ انجام شود که در بورسها به آن Market on Close Order می گویند .

۲) همچنین انجام سفارش مشتری توسط کارگزار در زمان فوری که در بورسها به آن fill or kill می گویند . اگر کارگزار نتواند سفارش مشتری را بمحض دریافت عمل نماید ، این سفارش باطل تلقی می شود .
 وظیفه کارگزاران در تالار بسیار سخت است بویژه هنگامی که تالار پرازدحام باشد .

خریداران یا فروشندهان قراردادهای آتی معمولاً یکی از دو موضع ذیل را اختیار می نمایند :

الف) همان قراردادی را که خریده اند می فروشند (و بالعکس) که با این کار از بازار خارج می شوند و در اصطلاح پرونده معاملاتی خود را مختومه (offset) می کنند و این عمل وقتی اتفاق می افتد که مشتری قصد تحویل

گرفتن کالا را نداشته باشد.

ب) جهت تحويل کالا به دوره تحويل وارد می شوند.

در طول مدت قرار داد قیمت های یک قرار داد قطعاً تغییر می یابد و از این رو هر مشتری هر لحظه میتواند از بازار خارج و یا وارد بازار گردد و این مستلزم خرید و فروش قرار داد میباشد. بنابراین حجم اینگونه معاملات گاهآتا ۱۰۰ برابر معاملات فیزیکی میباشد.

اتفاق پایاپای بورس هر روز عمل تسویه حساب روزانه را برای هر طرف قرار داد انجام می دهد و مابه التفاوت قیمت نقدی آن روز را با قیمت مندرج در قرار داد، هر روز به حساب مشتریان واریز یا از آن برداشت مینماید که این ممکن است برای سرمایه گذار با سود یا زیان همراه باشد.

کلیه قرار دادهای آتی بر اساس قیمت تسویه آن روز که توسط بورس تعیین می گردد تسویه می شوند.

افرادیکه قصد ورود به دوره تحويل کالا را دارند باید اعلامیه خود را مبني بر تحويل کالا ده روز قبل از آخرین روز معامله (که در مشخصات قرار داد قیدشده) به کارگزار خود اعلام و کارگزار نیز به بورس اعلام نماید.

دو روز قبل یا بعد از تاریخ آخرین روز معامله تمامی قرار دادها به دوره تحويل وارد می شوند. چنانچه افراد قبل از این تاریخ مبادرت به بستن حساب خود از طریق انجام معامله معکوس نمایند به اجرای وارد این دوره می شوند و عمل تحويل را باید انجام دهند.

افرادی که به دوره تحويل وارد می شوند باید فرایند دوره تحويل را که حدوداً یک هفته بطول می انجامد سپری کنند، در این مدت مشتری باید ارائه مدارک تحويل، پرداخت وجوه و سایر عملیات مربوط را انجام دهد.

در نهایت کالای مورد نظر با توجه به مشخصات مندرج در قرار داد در روز آخر دوره تحويل توسط فروشنده به خریدار تحويل می گردد.

توجه: انتخاب محل تحويل کالا با فروشنده است.

چنانچه هر یک از طرفین معامله مفاد قرار داد را رعایت ننماید، طرف شاکی میتواند شکایت خود را به واحد رسیدگی به شکایات بورس ارسال نماید تا در اسرع وقت مورد رسیدگی قرار گیرد.

اتفاق پایاپای یعنی چه؟

اتفاق پایاپای قلب هر بورس است و نقش اصلی آن این است که در مقابل خریدار نقش فروشنده و بالعکس در مقابل فروشنده بعنوان خریدار عمل می‌نماید.

بمنظور استقلال اتفاق پایاپای لازم است بانک مستقل و مجازی تحت نظر بورس و با مشارکت سرمایه کارگزاران تشکیل و تأسیس گردد این بانک با بانکهای معمولی فرق خواهد داشت.

اتفاق پایاپای تمام موقعیتهای معاملاتی را روزانه تسویه می‌نماید. کارگزاران لازم است قبل از معاملات در اتفاق پایاپای سپرده گذاری نمایند. وقتی مشتری آمادگی معامله آتی را در خود ایجاد می‌کند، سپرده اولیه خود را نزد شرکت کارگزاری تودیع می‌نماید.

شرکت کارگزاری نیز سپرده اولیه را نزد اتفاق پایاپای قرار می‌دهد. سپرده مذکور نزد اتفاق پایاپای باید قبل از شروع معامله روز بعد توسط کارگزار واریز گردد.

مبالغی که اعضای کارگزار در اتفاق پایاپای سپرده می‌نمایند بدلیل تغییرات قیمت قراردادهای آتی در طی روز در بازار تغییر خواهند کرد.

تسویه معاملات از طریق اتاق پایاپایی

اتاق پایاپایی در پایان روز گزارش‌های زیر را در خصوص وضعیت معامله‌گران تهیه می‌نماید:

- صورت وضعیت معاملات باز (خرید / فروش) در بازار
- صورت وضعیت مالی معامله‌گران
- صورت وضعیت نوسان قیمتها و قیمت تسویه
- صورت وضعیت وثیقه معامله‌گران نزد بورس
- تعیین سپرده مورد نیاز توسط معامله‌گران

عملیات پایاپایی کالا

از هنگامی که اتاق پایاپایی گزارشی از انجام معامله خریدار و فروشنده را دریافت می‌نماید، اساسی‌ترین نقش اتاق پایاپایی بعنوان خریدار در مقابل فروشنده و بالعکس، آغاز می‌گردد.

چنانچه خریداری، یک قرارداد را در بورس خریداری نماید، موظف به پرداخت وجه و تحويل کالاست چنانچه خریدار مایل به عدم تحويل گرفتن کالاست، باید معامله‌ای معکوس (فروش یک قرارداد) با بورس انجام دهد تا از تعهد در بورس خارج گردد.

اتاق پایاپایی واریز سپرده‌ها را بر مبنای قیمت قراردادهای آتی فعلی ملاک کار قرار می‌دهد. اگر کارگزاری بدھکار باشد، اتاق پایاپایی طی اطلاعیه‌ای به کارگزار اعلام واریز سپرده اضافی می‌نماید. این سپرده اضافی بنام سپرده متغیر (

Margin Variation نامیده می شود.

تعیین قیمت تسویه

قیمت تسویه پس از اتمام جلسه معاملاتی طی مراحل زیر تعیین و در سیستم ثبت می گردد تا امکان انجام محاسبات روزانه معاملات فراهم شود.

(۱) پس از اتمام زمان معاملات

با توجه به قراردادهای منطبق شده (Match) در طی روز و استفاده از الگوریتمی مشخص توسط کمیته مسئول، قیمت تسویه مشخص می شود.

(۲) قیمت تسویه توسط اتاق پایاپایی در اختیار راهبر سیستم قرار می گیرد.

(۳) قیمت تسویه توسط راهبر سیستم در نرم افزار وارد می شود.

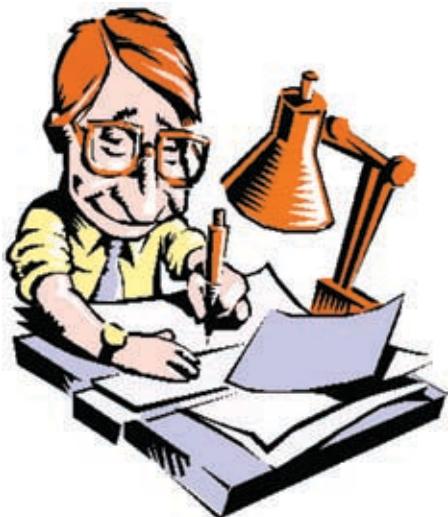
(۴) قیمت تسویه وارد شده در سیستم توسط اتاق پایاپایی چک می شود تا امکان انجام محاسبات مورد تایید اتاق پایاپایی فراهم شود.

انجام محاسبات روزانه

پس از اتمام فعالیت تالار معاملات الکترونیکی و تعیین و ثبت قیمت تسویه در سیستم انجام محاسبات روزانه حداکثر تا یک ساعت قبل از شروع جلسه معاملاتی روز بعد بصورت زیر امکان پذیر است:

سود و زیان تمامی قراردادهای فعال مشتریان براساس قیمت تسویه محاسبه می شود.

سود و زیان قراردادهای بازمانده از روزهای قبل محاسبه می شود. کارمزد کارگزار براساس تعداد معاملات انجام شده طی روز محاسبه می

حساب های بانکی در اختیار بورس نمود پیدا می کند و انتقال وجه بین این حسابها انجام می پذیرد.

کارمزد بورس براساس تعداد معاملات انجام شده در طی روز طبق مبلغ تعیین شده از حساب مشتری کسر می شود.

پس از محاسبه سود و زیان و کارمزد بورس جزئیات آن به حساب ذینفعان که در حال حاضر مشتری، کارگزار و بورس می باشند، اعمال می گردد.

پس از انجام محاسبات لازم خالص مبالغ تعیین شده در حسابها انجام می پذیرد.

تهیه گزارشات

پس از انجام محاسبات روزانه، گزارش های زیر قابل تهیه می باشد:

✓ معاملات انجام شده طی روز

✓ عملکرد روزانه مشتریان هر کارگزاری

✓ صورتحساب تحویل

✓ صورتحساب کارگزاران

✓ واریز و برداشت به / از حساب مشتریان

واریز به حساب معاملات آتی

مشتری جهت واریز وجه تضمین اولیه و یا تکمیل موجودی، وجود را بصورت زیر به حساب معاملات آتی واریز مینماید:

- ۱) مقدار وجه تضمین اولیه و یا کسر موجودی را از کارگزار استعلام می‌کند.
- ۲) وجه واریزی را با ثبت کد شناسایی خود، کد کارگزاری و کد کالای مورد معامله در فیش، به حساب معاملات آتی در بورس واریز می‌نماید.
- ۳) فیش واریزی را در اختیار

کارگزاری قرار میدهد.

- ۴) کارگزار فیش واریزی را در سیستم نرم افزاری وارد می‌کند.
  - ۵) کارگزاری یک نسخه از فیش را نزد خود نگاه داشته و نسخه ای دیگر از آن را به اتاق پایاپای ارسال می‌کند.
- پرداخت وجه پس از انجام معامله تا باز کردن موقعیت تعهدی متناسب با آن امکان پذیر نیست و مشتری حق طلب کردن آن را مدامی که موقعیت خود را باز نگه داشته است ندارد.

خطاریه وجه تضمین اولیه:

تعدیل حسابهای بانکی در انتهای عملیات تسویه روزانه بررروی همین حسابهای در اختیار و جووه تضمین موجود آنها صورت می‌پذیرد.

در صورتیکه موجودی حساب مشتری از حداقل تعیین شده پایین‌تر آید در این صورت بورس

اخطاریه افزایش وجه تضمین برای مشتری صادر می‌نماید.
اخطاریه حداکثر تا یک ساعت قبل از شروع جلسه معاملاتی از طریق سیستم نرم افزاری در اختیار کارگزاران قرار خواهد گرفت.
کارگزار موظف است در اسرع وقت دریافت اخطاریه را به مشتری اطلاع دهد.

مشتری با دریافت اخطاریه ۲ راهکار در پیش رو خواهد داشت:

- ۱- مبلغ اعلام شده در اخطاریه را به حساب در اختیار خود واریز نماید.
- ۲- موقعیت‌های تعهدی باز خود را به میزانی بسته (Offset) نماید که وجه تضمین اولیه مورد نیاز برای موقعیت‌های تعهدی باز او از موجودی حساب در اختیارش کمتر باشد.

در صورتی که مشتری هیچ یک از فعالیت‌های فوق الذکر را تا یک ساعت قبل از بازار انجام ندهد، کارگزار مربوطه به نمایندگی از بورس و بدون نیاز به دستور مشتری موقعیت‌های باز مشتری را به میزان لازم خواهد بست.

بازار جبرانی

در مواقعي که مشتری اقدامی در پاسخ به اخطاریه وجه تضمین اولیه ننماید و کارگزار مربوطه نیز نتواند در جلسه معاملاتی عادی موقعیت‌های باز مشتری را بیندد، دراین صورت جلسه بازار جبرانی تشکیل شده و موقعیت‌های مشتری توسط ناظر بازار به قیمت‌های ممکن طبق دستورالعمل مربوط بسته خواهد شد.

لازم به ذکر است که قیمت معاملات انجام شده در بازار جبرانی تأثیری در محاسبه قیمت تسویه روزانه قراردادها نخواهد داشت.

برداشت از حساب

امکان برداشت از حساب معاملات آتی به حساب مشتری در اختیار اتاق پایاپایی می‌باشد که بصورت زیر انجام می‌شود:

پس از انجام محاسبات لازم، خالص مبالغ تعیین شده در حساب‌های بانکی در اختیار بورس نمود پیدا می‌کند.

کارگزار مقدار قابل دریافت از حساب را مشخص نموده و طی یک فرم رسمی به اتاق پایاپایی اعلام می‌نماید.

اتاق پایاپایی با دریافت فرم و بررسی مبلغ مشخص شده از طریق سیستم نرم افزاری، چک دریافت از حساب را صادر نموده و در اختیار کارگزاری قرار می‌دهد تا به مشتری تحويل دهد.

مشتری با مراجعته به بانک می‌تواند مبلغ چک را دریافت نماید و انتقال وجه بین آن حساب‌ها انجام می‌پذیرد.

این عملیات به ترتیب اعلام شده در هر روز کاری پس از اتمام جلسه معاملاتی صورت می‌پذیرد.

تسویه نقدی:

توافق طرفین تعهد مبنی بر سقوط تعهدات ایشان است که بر مبنای آن تسویه نهایی بر حسب آخرین قیمت «تسویه روزانه» صورت پذیرفته و مانده وجود مسترد می‌گردد.

تمامی عملیات فوق تا آخرین روز معاملاتی انجام خواهد شد و در آخرین روز معاملاتی پس از اتمام جلسه معاملاتی هریک از مشتریان بازار که دارای موقعیت باز باشند موظفند مطابق با دستور العمل تعیین شده اقدام به طی فرآیند تحويل نمایند و در صورت نکول، جرائم مربوطه از حساب تضمین

مشتری کسر خواهد شد.

تحویل کالا در قراردادهای آتی

براساس دستور العمل اجرایی قراردادهای آتی و اصلاحیه‌های بعدی آن کلیه دارندگان موقعیت‌های خرید یا فروش که مایل به دریافت و تحویل کالای مورد تعهد در قراردادهای آتی هستند موظفند تا ۳۰ دقیقه پس از اتمام جلسه معاملاتی ۲ روز کاری قبل از آخرین روز معاملاتی گواهی آمادگی تحویل کالا را که فرم استاندارد آن در سایت موجود است با درج ساعت و تاریخ و ممهور به مهر و امضای کارگزار و مشتری تحویل

ناظر تسویه و تحویل
قراردادهای آتی دهند.

پس از تعیین مشتریانی
که گواهی را ارائه نموده
اند سایر مشتریانی که
گواهی ارائه نکرده اند
مشمول کسر جریمه و
با تسویه نقدی از بازار
خارج خواهند شد.

در پایان آخرین روز
معاملاتی در صورتیکه
دارندگان موقعیت
تعهدی از طریق اتخاذ
موقعیت معکوس از بازار
خارج شده باشند،
تحویل سکه از عهده

آنها ساقط می گردد.

در پایان جلسه معاملاتی آخرین روز معاملاتی تمامی مشتریانی که دارای موقعیت باز در بازار هستند اعم از خریدار یا فروشنده موظف به تحويل سکه می باشند.

کلیه دارندگان موقعیت تعهدی فروش(فروشنده‌گان) می توانند از هر زمان که بخواهند تا ساعت ۱۲ اولین روز کاری پس از آخرین روز معاملاتی سکه خود را تحويل ناظر تسویه و تحويل قراردادهای آتی دهند.

فرآیند تحويل کالا

۱- سکه تحويلی با تعداد موقعیت‌های باز معاملاتی مقایسه می گردد و پس از بازبینی سکه و تعیین اصالت آن توسط کارشناس خبره بورس طی صورت جلسه‌ای که به امضای مشتری، کارگزار مربوط، کارشناس خبره و ناظر تسویه و تحويل می‌رسد و توسط کارگزار و بورس ممهور به مهر می گردد تحويل ناظر تسویه و تحويل قراردادهای آتی می گردد. سپس ناظر سکه‌های تحويلی را در کيسه‌های مخصوص قرارداده و پلمپ می نماید. نام مشتری و کارگزار و تعداد سکه تحويلی بر روی هر بسته قید می گردد.

تبصره: در صورت ارائه سکه بعد از ساعت ۱۲ ظهر اولین روز کاری پس از آخرین روز معاملاتی، ناظر از پذیرش سکه‌های مذکور خودداری و موضوع بعنوان نکول و عدم ایفای تعهد از جانب مشتری

و کارگزاری وی تلقی می‌گردد.

۲- یک روز کاری پس از ارائه سکه توسط فروشنده، خریدار که قبلاً وجوده مربوط به سکه از حساب وی برداشت و به حساب فروشنده واریز شده با مراجعه به ناظر تسویه و تحويل اقدام به دریافت سکه های خریداری شده می‌نماید و رسید آن را امضاء و تحويل بورس می‌دهد.

آیا مشتری در جریان این معاملات مشمول جریمه می‌شود؟

جریمه های مقرر در مشخصات قرارداد آتی با توجه به نوع قرارداد آتی اعمال می‌گردد:

۱- سکه بهار آزادی:

الف) حسب مواد ۴۱ و ۴۲ از دستورالعمل اجرایی قرارداد آتی جریمه عدم ارائه گواهی آمادگی تحويل از طرف دارندگان موقعیت

تعهدی باز خرید و فروش بمیزان یک در ۱۰۰ ارزش کل قرارداد بر اساس قیمت تسویه تعیین شده در پایان همان روز قرارداد آتی می‌باشد.

ب) جریمه عدم ارائه رسید انبار از طرف مشتریان فروشنده ۱ درصد ارزش قرارداد بر اساس قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی است که به نفع خریدار کسر می‌گردد. همچنین در صورتی که قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی بیشتر باشد تفاوت این دو نرخ به نفع مشتری خریدار از فروشنده اخذ می‌گردد.

ج) جریمه عدم واریز وجه ارزش قرارداد بر اساس

قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی از طرف مشتریان خریدار، یک درصد ارزش قرارداد می‌باشد که به نفع فروشنده از حساب مشتری خریدار کسر می‌گردد و چنانچه قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی کمتر باشد تفاوت این دو نرخ به نفع مشتری فروشنده از خریدار اخذ می‌گردد.

چرا معامله گران در تالار بورسها لباس رنگی می‌پوشند؟

هدف از پوشیدن چنین لباس‌های رنگی و روشن یکی تقسیم بندی وظایف کاری فعالان در بورس و دیگری جلب توجه دیگران است، آنها نیاز به جذب و خیره نمودن چشمها را دیگران در آن فضای پر از ازدحام معاملات دارند و این لباس‌های رنگی می‌توانند چنین کاری را انجام دهند.

چگونه می‌توان کارگزار بورس کالا شد؟

یک کارگزار برای شغل کارگزاری در بورس‌های کالائی لازم است خود را با شرایط مالی و مقررات بورس تطبیق داده و نسبت به خرید محل یا اجاره‌ویا پرداخت حق عضویت در بورس اقدام نماید.

کارگزاران و معامله گران در بورسها دارای زمینه‌های تخصصی متفاوتی می‌باشند، برخی در کالاهای فلزی و برخی در کالاهای دیگر تخصص و تسلط دارند تخصص برخی نیز در حسابداری، حقوق و

غیره می‌باشد.

برخی نیز با کار کردن در بورسها زمینه لازم را برای معامله کردن طی چند سال کار بدست می‌آورند. کارگزاران ضمن داشتن اطلاعات فوق و قبولی در امتحانات مربوطه جهت انجام معاملات آتی در بورسها لازم است مقررات و شرایط بورس را رعایت نمایند.

فعالیت کارگزاران در بورسها طبق مقررات داخلی هر کشوری با بورس‌های دیگر فرق دارد. قیمت جایگاه یک کارگزار در تالار در برخی بورس‌های کالائی بسیار گران قیمت و در برخی بورسها معمولی است، هر قدر بورس کالا از نظر فعالیت و قانون و مقررات از عمق بیشتری برخوردار شود طبیعت‌آشکرهای کارگزاری بیشتری وارد فعالیت معاملاتی شده و خرید و فروش جایگاه کارگزاری از رانت و بازار سیاه دور خواهد شد.

تفاوت بین بازارهای نقدی و آتی چیست؟

کالاها در دو بازار نقدی و آتی مورد معامله قرار می‌گیرند، گرچه دو بازار فوق از یکدیگر مجزا هستند ولی به هر حال به شکلی با هم مرتبط هستند. کالاها بر اساس مذاکره و به صورت نقدی در بازار نقدی که عموماً بازار واقعی است، خرید و فروش می‌شوند.

نوعاً در این قراردادها نیاز به تحويل واقعی کالای معامله شده می‌باشد، بعلاوه ممکن است در بحث تحويل، اشاره به تحويل فوری شود و یا زمان مشخصی در آینده تعیین گردد.

ولی در بازار آتی‌ها، خرید و فروش دارایی پایه را بر اساس توافق نامه‌ای که به قراردادی استاندارد تبدیل شده، تسهیل نموده و به کالایی مشخص اشاره گردیده و بدین معنی نیست که قطعاً کالای فیزیکی رد و بدل شود. مبنای قرارداد آتی در ارتباط با کیفیت کالا، کمیت کالای

قابل تحويل و تاريخ تحويل بسیار مشخص است. مع الوصف بازار آتی خود را در گیر انتقال مالکیت فوری کالایی نمی کند مگر اینکه نتیجه قرارداد به تحويل کالا ختم گردد . بنابراین در بازارهای آتی بدون در نظر گرفتن اینکه فردی صاحب کالای تحت تملک خود باشد یا نباشد قراردادها قبل خرید و فروش می باشند.

نحوه پرداخت وجه در بازارهای کالایی که معاملات در آنها بصورت نقدی یا سلف انجام میشود در هر کشوری فرق دارد، چنانچه عوامل پیش بینی نشده‌ای اتفاق افتاد و منجر به عدم تحويل کالا گردد، خریدار و فروشنده بطور توافقی موضوع را فیصله داده و با یکدیگر تسویه نقدی می کنند. در بازار معاملات آتی مبتنی بر تسویه مالی که یکی از هدفهای آن خرید

و فروش کالا برای آینده است، بر خلاف بازاری که پشتونه تحويل کالا در آن است، معامله روی قرارداد آتی بر اساس وبا هدف «مدیریت ریسک» که شامل هج کردن (پوشش ریسک) استوار گردیده، انجام می شود . لذا اکثرأ چنین قراردادهایی پیش از تاریخ سررسید قرارداد تسويه مالی شده و خيلي بندرت به تحويل کالا منجر می گردد.

حالا دیگه احمد اطلاعات زیادی از قراردادهای آتی بدست آورده بود و خوشحال بنظر می‌رسید.

نگاهی به پیرمرد مهربون کرد و گفت:

بهتره دیگه درس و مدرسه را ببوسم و کنار بگذارم و بیایم توی همین شغل معامله‌گری.

پیرمرد به او گفت:

اشتباه نکن پسرم. درس خواندن و ادامه تحصیل از همه چیز مهمتره تو می‌توانی در کنار درس خواندن به اندازه توانائی خود وارد معاملات آتی هم بشی ولی درس خواندن را در هیچ شرایطی رها نکن
احمد گفت: چشم ورفت که با چشم بازتری وارد قراردادهای آتی شود.

لیست کارگزاران مجاز در معاملات آتی

ردیف.	نام کارگزاری	تلفن	نمابر	آدرس	آدرس وеб سایت
۱	آدمون بورس	۸۸۷۰۶۵۷۰	۸۸۷۱۸۸۷۹	خ طالقانی- بعد از نقاطع و بیصر- نیش خیابان بندرازنی شماره ۳۵۱ - طبقه ۴۰ واحد	www.armoonbourse.com
۲	آگاه	۸۸۹۲۷۱۰۹ ۸۸۹۳۶۹۸۸	۸۸۹۱۹۳۸۱	خ حافظ- خ رودسر پ ۱۷ - طبقه هشت	www.agahbroker.com
۳	آبان	۸۸۵۵۳۰۳۰	۸۸۵۵۶۰۸۰	خ ولیصر، بالاتر از سراه شیبد پیشتری پلاک ۲۱۱۳	www.abanbroker.com
۴	آزاد ایرانیان	۸۸۸۹۸۹۶۹	۸۸۸۹۸۹۶۹	خ قرنی بالاتر از طالقانی پ ۱۰۸ - ط ۱	www.gbourse.com
۵	آزمان ندیم نقش جهان	۰۳۱۱۶۴۱۴۷۱۰-۱۲			
۶	امین آوید	۸۸۶۵۹۶۳۴-۵	۸۸۶۵۹۶۳۶	خ ولیصر- بالاتر از میرداماد خ قبادیان پ ۵۱ - ط ۱	www.aminbc.com
۷	ایران سهام	۸۸۸۷۳۲۴۶	۸۸۸۷۳۲۴۶	خ گاندی- خ یکم شماره ۲۰	www.iransahm.ir
۸	بازار سهام	۲۲۲۵۴۱۲۷-۹	۲۲۲۵۴۱۶۵	میرداماد - خ شیبد حصاری - ک دوم پ ۳۷	www.bazarsahamabourse.com
۹	بانک صادرات	۸۸۳۸۳۶۲۵-۳۰	۸۸۳۸۳۶۲۵-۳۰	خ طالقانی- بعد از نقاطع و بیصر- نیش خیابان بندرازنی شماره ۳۵۱ - طبقه ۴۰ واحد	www.saderatbourse.com
۱۰	بانک صنعت و معدن	۸۸۴۹۷۵۹۱-۴	۸۸۴۹۷۵۸۹-۹۰	خ طالقانی- بعد از نقاطع و بیصر- نیش خیابان بندرازنی شماره ۳۵۱ - طبقه ۲۰ واحد	www.smbroker.ir

تاتی تاتی با آتی

نام کارگزاری	ردیف	تلفن	نمایر	آدرس	آدرس و وب سایت
بانک کشاورزی	۱۱	۸۸۳۸۳۶۸۱۴-۴	۸۸۳۸۳۶۸۵۴-۶	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۳- واحد ۳۰۵	www.agribourse.com
بانک ملی ایران	۱۲	۸۸۳۸۳۶۳۳-۳۵	۸۸۳۸۳۶۳۲	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۴- واحد ۴۱۱	www.bmicb.com
بانک ملت	۱۳	۸۸۳۸۳۱۳۶-۹	۸۸۳۸۳۱۳۶-۹	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۱- واحد ۱۰۷	www.mellatbourse.com
آزاد ایرانیان	۱۴	۶۶۷۲۴۲۸۴۸-۹	۶۶۷۲۴۲۴۴۰	خ حافظ- بعد از سازمان بورس بن پست ایرانیان پ ۲- ط ۶	www.novinbourse.com
بانک پاسارگاد	۱۵	۸۸۳۸۳۵۴۸-۵۲	۸۸۳۸۳۵۵۳	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۱- واحد ۱۰۴	www.pasargadbroker.com
با هتر	۱۶	۸۸۳۸۳۵۷۰-۷۲	۸۸۳۸۳۵۶۹	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۳- واحد ۳۱	www.bahonarbrokerage.com
پیپرور	۱۷	۸۸۴۹۷۵۴۰-۳	۸۸۴۹۷۵۴۴	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۴- واحد ۴۰	www.behbourse.com
پیغمبر	۱۸	۸۸۳۸۳۶۶۱-۶۳	۸۸۳۸۳۶۶۰	خ طالقانی-بعد از نقاطعه ویصر-بیش خیابان بندراونی شماره ۳۵۱ طبقه ۵- واحد ۵۰	www.bahmanbroker.com

ردیف	نام کارگزاری	تلفن	نمبر	آدرس	آدرس و وب سایت
۱۹	بورس بیمه ایران	۸۸۳۸۳۱۷۶	۸۸۳۸۳۱۷۶	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندارازلی شماره ۳۲۱ - واحد طبقه ۴- واحد	www.boursebimeh.com
۲۰	بورس ایران	۸۸۸۴۳۸۷۹	۸۸۸۱۰۳۲۹	خ مفتح شمالی پایین تراز ممهوری روی روی پیش بنزین ک شهد پخشی موقع پ- ۱۲	
۲۱	بانک مسکن	۸۸۳۸۳۴۹-۵۱	۸۸۳۸۳۴۴۸	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندارازلی شماره ۳۵۱ - طبقه ۳۱۲ واحد	www.maskanbourse.com
۲۲	بانک تجارت	۸۸۹۲۳۵۳۸	۸۸۹۳۴۶۴۴	خ طالقانی - بعد از پل حافظه پلاک ۲۲۸	www.bt-broker.com
۲۳	پارس ایده بنیان	۸۸۴۹۷۵۹۶-۹۹	۸۸۴۹۷۵۹۶-۹۹	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندارازلی شماره ۳۵۱ - طبقه ۳۰۹ واحد	www.pib.co.ir
۲۴	پارس نمودگر	۸۸۶۰۱۸۰۰-۵	۸۸۶۰۱۸۰۰-۸	خ ملاصدرا بین چهار راه شیروان و شیخ بهایی - پ- ۱۸۸	www.parsnem.com
۲۵	پارسیان	۸۸۹۴۸۲۲۹-۳۴	۸۸۹۴۹۷۷۴۳	خ بندر ازلی نش خ رودسر ساختمان میلان پلاک ۶۷ طبقه دوم	www.parsianbroker.com
۲۶	توسعه سرمایه دنیا	۸۸۴۹۷۵۵۴-۵۷	۸۸۴۹۷۵۵۴-۵۷	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندارازلی شماره ۳۵۱ - طبقه ۵۰۵ واحد	www.tsdbroker.com

تاتی تاتی با آتی

نام کارگزاری	تلفن	نمایر	آدرس	آدرس وب سایت
تامین سرمایه نوین	۸۸۹۴۹۷۴۶	۸۸۹۴۹۷۴۶	خ قائم مقام فراهانی نیش پیمارستان تهران کلینیک ک ازادگان پ-۱۲ - ط همکف	www.nibbroker.com
توازن بازار	۸۸۳۸۳۵۶۳-۶۵	۸۸۳۸۳۵۶۲	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-نیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۳ واحد ۳۰۱	www.tavazonbrokerage.com
تدبیر گران فردا	۸۸۷۹۰۸۲۱	۸۸۷۹۸۷۳۴	خ آفرینقا-نیش خ بیست و پنجم ساختمان طبقه ۲- واحد ۲	www.tadbirbroker.com
حافظ	۸۸۳۸۳۶۴۷-۹	۸۸۳۸۳۶۴۶	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-نیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۴ واحد ۴۱۲	www.hafezbourse.com
خبرگان سهام	۸۸۳۸۳۶۷۵-۸	۸۸۳۸۳۶۷۴	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-نیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۳ واحد ۳۰۷	www.khobreganekala.com
دنای خبره	۶۶۷۲۴۰۰۱-۲	۶۶۷۲۴۰۰۳	خ حافظه جنوبی ک کامران صالح پ-۳۱ - ط ۱	www.dkhobreh.com
رضوی	۸۸۳۸۳۶۶۷-۰۷	۷۰-۸۸۳۸۳۶۶۷	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-نیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۲ واحد ۲۰۳	www.razavibroker.com
راهبرد سرمایه سازداری ایران سهام	۶۶۷۲۴۳۸۷۴	۶۶۷۲۳۱۴۹۷	انتهای پل حافظه روبورو شرکت بورس-پ- ۵۲۶	www.rahbord-investment.com

ردیف	نام کارگزاری	تلفن	نمایر	آدرس	آدرس و وب سایت
۳۵	راهنمای سرمایه‌گذاران	۸۸۳۸۳۶۹۵-۸	۸-۸۸۳۸۴۳۶۹۵	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی شماره ۳۵۱ واحد ۵۰۲	www.rahnamabroker.com
۳۶	ستاره جنوب	۸۸۳۸۳۵۷۶-۷۸	۸۸۳۸۳۵۷۹	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی شماره ۳۵۱ - طبقه ۵۱۲ واحد	www.southstar-co.com
۳۷	سینما آشنا	۸۸۳۸۳۶۳۹-۴۲	۸۸۳۸۳۶۳۹	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی ۳۵۱ شماره ۳۰۶ واحد	www.abme.ir
۳۸	سینما	۸۸۴۹۷۵۶۱-۶	۶-۸۸۴۹۷۵۶۱	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی ۳۵۱ - طبقه ۴۰۴ واحد	
۳۹	سی و لکس کالا	۸۸۳۸۳۵۸۴-۸۶	۸۸۳۸۳۵۸۳	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی ۳۵۱ - طبقه ۲۰۸ واحد	www.seavolexkala.com
۴۰	سینماپ گون	۸۸۳۸۳۵۹۷-۶۰۰	۸۸۳۸۳۵۹۷-۶۰۰	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی ۳۵۱ - طبقه ۲۰۷ واحد	www.simabgoonbourse.com
۴۱	سینه‌بر باستان	۸۸۴۹۷۶۲۴-۷	۸۸۴۹۷۶۲۸	خ طالقانی- بعد از تقاطع ولی‌عصر-نش خیابان بندرازنی ۳۵۱ - طبقه ۲۰۶ واحد	www.sepehrebastan.com
۴۲	سرمایه‌و دانش	۶۶۷۴۳۰۸۷-۸	۶۶۷۱۶۴۲۸	خ حافظ روپوری شرکت بورس ک کامران صالح پ - ۲۰ - ط	www.ckbroker.com

تاتی تاتی با آتی

آدرس وب سایت	آدرس	نامبر	تلفن	نام کارگزاری	ردیف
www.shahrbourse.com	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-بیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۳ واحد ۳۰۸	۸۸۴۹۷۶۲۰-۱	۸۸۴۹۷۶۱۶-۲۰	شهر	۴۳
www.sjb.co.ir	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-بیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۱ واحد ۱۰۲	۸۸۳۸۳۶۲۳	۸۸۳۸۳۶۱۸-۲۲	صبا جهاد	۴۴
www.fouladmabna.com	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-بیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ طبقه ۲ واحد ۲۰۱	۸۸۳۸۳۶۱۰	۸۸۳۸۳۶۱۱-۶	فولاد مینا	۴۵
www.farabibroker.com	تهران-یوسف آباد خیابان سید جمال الدین اسدآبادی خیابان یازدهم بیش خیابان فرهنگی پور پلاک ۱۲ طبقه دوم شمالی	۸۸۵۵۷۲۷۸	۸۸۵۵۷۲۷۴-۶	فادایی	۴۶
www.sepahbourse.com	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-بیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۴ واحد ۴۰۷	۸۸۴۹۷۶۰۳	۸۸۴۹۷۶۰۴-۶	کاسپین هر ایرانیان	۴۷
www.mecbroker.com	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-بیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ - طبقه ۴ واحد ۴۱۰	۸۸۴۹۷۶۱۵	۸۸۴۹۷۶۱۱-۴	کالای خاور میانه	۴۸
www.mobinsarmayeh.com	خ طالقانی-بعد از تقاطعه ویصر-بیش خیابان بندرا ازولی شماره ۳۵۱ طبقه ۵ واحد ۵۱۰	۸۸۳۸۳۱۲۸	۸۸۳۸۳۱۲۹-۳۱	مبین سرمایه	۴۹

ردیف.	نام کارگزاری	تلفن	نمایر	آدرس	آدرس وب سایت
۵۰	مفتید	۸۸۳۲۸۴۳۰-۱	۸۸۳۲۸۴۲۹	خ طالقانی- بعد از تقاطع و بعصر- نیش خیابان بندرا از لی شماره ۳۵۱ - طبقه ۱ واحد ۱۰۱	www.mofidmetal.com
۵۱	مشاوران سهام	۸۸۴۹۷۵۶۸-۷۱	۷۱-۸۸۴۹۷۵۶۸	خ طالقانی- بعد از تقاطع و بعصر- نیش خیابان بندرا از لی شماره ۳۵۱ - طبقه ۳ واحد ۳۰۳	www.tehranstock.com
۵۲	مهر آفرین	۶۶۷۴۳۹۰۰ ۸۸۳۸۳۱۵۶-۸	۶۶۷۴۴۸۵۱ ۸۸۳۸۳۱۵۶	خ طالقانی- بعد از تقاطع و بعصر- نیش خیابان بندرا از لی شماره ۳۵۱ - طبقه ۵ واحد ۵۱	www.mehrbroker.com
۵۳	مدیر آسیا	۸۸۳۴۳۶۶۸	۸۸۳۴۳۶۶۸	یوسف آباد، خ دوم پ ۱۱ - طبقه ۳ واحد ۸	
۵۴	نهایت نگر	۸۸۳۸۳۵۹۰-۹۳	۹۳-۸۸۳۸۳۵۹۰	خ طالقانی- بعد از تقاطع و بعصر- نیش خیابان بندرا از لی شماره ۳۵۱ - طبقه ۵ واحد ۵۰۷	www.nahayatnegar.com
۵۵	امین سهام	۶۶۷۲۶۶۲۷ ۶۶۷۲۶۵۰۵	۶۶۷۲۶۲۸۴	خ حافظ جنوی جنوب پاکت اقتصاد نوین - پلاس ۲۳۱ طبقه چهارم غربی	

abcBourse.ir

@abcBourse_ir

مراجع آموزش بورس

بازنشر :

معاملات آتی دارای ریسک است و مشتریان لازم است قبل از انجام معامله با ریسک‌های این قراردادها آشنا باشند. مطالب این کتاب فقط به منظور آشنایی مشتریان با معاملات است و نباید به عنوان ضمانت موفقیت آنان در معاملات آتی تلقی شود.

شرکت بورس کالای ایران
www.ime.co.ir

abcBourse.ir

@abcBourse_ir

مراجع آموزش بورس A red line graph and several gold coins stacked together.

بازنشر ۸